

MAGYARORSZÁG FELKÉSZÜLÉSE A SCHENGENI EGYÜTTMŰKÖDÉSRE

Ma már szinte az unalomig ismételt tény, hogy a személyek ellenőrzésének a belső határokon történő fokozatos megszüntetéséről szóló Schengeni Megállapodás azt a gondolatot követve jött létre, hogy az Európai Unió tagállamai népeinek mind szorosabb egysége a tagállamok valamennyi állampolgára számára a belső határok átlépésének szabadságában, valamint az áruk és szolgáltatások szabad mozgásában jut kifejezésre.

A Schengeni Egyezmények alapelve, hogy a belső határokon el kell törölni a személyforgalom ellenőrzését. A megállapodás további részei az ebből származó biztonsági deficit kompenzálására kidolgozott intézkedések igen jól felépített és szinte mindenre kiterjedő rendszerét tartalmazzák.

A kompenzációs rendelkezések közül kiemelkedő jelentőségű a külső határokon bevezetett szigorú ellenőrzés, a belépés és tartózkodás szabályozása, kiutasítás és toloncolás alkalmazása, a rendőri és igazságügyi együttműködés és a Schengeni Információs Rendszer.

Az Európai Unió tagállamai felismerték a térség biztonságát fenyegető globális kihívásokkal - mint az illegális migráció, a határon átnyúló szervezett bűnözés, határon átnyúló terrorizmus, kábítószercsempészet - szembeni hatékonyabb, közös fellépés szükségességét. Az 1997-ben aláírt Amszterdami Szerződésben megfogalmazták a „szabadság, a biztonság és a jog” térségének koncepcióját. Ennek létrehozásához azonban szükségessé vált a bel- és igazságügyi együttműködés reformja, így a Szerződésben az EU a vízum- menekült- és bevándorlási politikát, a külső és belső határellenőrzést, valamint a polgári ügyekben való igazságügyi együttműködést átemelte az első pillérbe, azaz az Európai Közösségekbe. A Schengeni Egyezmény által megteremtett joganyagot, a Schengeni acquis-t pedig beemelte az acquis communautaire-be, mely így a közösségi joganyag részévé vált. Ez azt jelenti, hogy az Unióhoz később csatlakozó államoknak a Schengeni joganyagot a közösségi vívmányok részeként el kell fogadniuk, ahogy azt az Amszterdami Szerződéshez fűzött jegyzőkönyv kifejezetten kimondja.

A közösségi vívmányok többi eleméhez viszonyítva a Schengeni joganyag speciális jellegű, hiszen a Schengeni vívmányok számos elemének alkalmazására a csatlakozást követően, azután kerülhet sor, hogy a Tanács erre hazánkat felhatalmazza.

A jogharmonizációs feladatokat folyamatosan teljesítettük. Az intézményfejlesztés folyamatos, egyre intenzívebb ütemben zajlik.

1. Határellenőrzés

A Schengeni típusú határőrizet lényege az unió külső határain – természetesen a végletekig leegyszerűsítve - nem más, mint annak biztosítása, hogy a határ átlépésére jogosulatlan - az EU számára bármely okból nem kívánatos – személy vagy dolog a határt sehol és semmiképpen sem-, az arra jogosult viszont a lehető leggyorsabban és a legegyszerűbben tudja átlépni.

A 2001. évi XXXIII. törvény már a schengeni normák figyelembe vételével, a teljes körű jogharmonizáció megteremtése érdekében módosította a határőrizetről és a Határőrségről szóló 1997. évi XXXII. törvényt. A törvény és a végrehajtási rendeletek

2002. január 1-jén léptek hatályba, azon rendelkezések kivételével, amelyek közvetlenül a csatlakozáshoz kötődtek, illetve a Schengeni Végrehajtási Egyezmény alkalmazásához kötődnek.

A Magyar Köztársaság államhatárainak ellenőrzésének módszere a zöld határ őrzésétől eltekintve eddig is nagymértékben megfelelt az országhatárok biztonságos őrzését szolgáló uniós követelményeknek. A Schengeni Akciótervben meghatározott ütemezésnek megfelelően már 2001. júniusában megkezdte működését az osztrák-magyar határszakaszon az első közös kapcsolattartási szolgálati hely amely már a schengeni együttműködésnek megfelelően biztosítja a kapcsolattartást, a határőrizeti szervek együttműködését, és folyamatban vannak a tárgyalások további kapcsolattartási helyek megnyitásáról mind a leendő belső, mind a külső határokon.

2003-ban a Határőrség megalkotta középtávú stratégiáját, mely az Európai Unióhoz és a Schengeni Egyezményhez való csatlakozásra tekintettel meghatározta a fő irányokat és feladatokat. Az ennek megfelelő szervezetfejlesztés megkezdődött és folyamatos.

Az uniós követelményekre való felkészülés hosszú, máig is tartó folyamat, ezt szeretném érzékeltetni egy rövid visszatekintéssel:

2. Intézményfejlesztés és a Phare-programok

A Belügyminisztérium már 1997 óta tevékenykedett az uniós és a Schengeni csatlakozással vállalt kötelezettségek teljesítése érdekében. A technikai, informatikai, szervezeti, jogharmonizációs, valamint intézményfejlesztési feladatok végrehajtása hazai költségvetési forrásokból, bilaterális segélyek, valamint a Phare-programok felhasználásával valósultak meg. Az uniós joganyag és a magyar szabályok összhangjának megteremtésén túl a csatlakozás feltétele volt az uniós követelményeknek megfelelő intézményrendszer működése is. Az acquis átvételére szolgáló nemzeti programokban, a bel és igazságügyi együttműködés területén megjelölt prioritások alapján, a Belügyminisztérium átfogó programot dolgozott ki (éves PHARE-országprogramok), amelyek megvalósítása részben PHARE, részben hazai társfinanszírozási összegekből történt.

A Belügyminisztérium felügyelete alá tartozó PHARE programok két nagy csoportra, területre koncentrálódtak:

- a Belügyminisztériumhoz tartozó nemzeti szervek EU-konformmá tételét biztosító képzési- és twinning programok, valamint
- az intézményfejlesztéshez elengedhetetlen beruházások, beszerzések és fejlesztések megvalósítása.

Az **1997. évi országprogram** volt az első, melyben a Belügyminisztérium önállóan vehetett részt. Részei a következők voltak:

1. A jogalkalmazók képzése: - a program keretében előkészítették azokat a jogszabályi változásokat, amelyekkel a menedékjogi, az idegenrendészeti, valamint a határőrizeti törvények teljes mértékben EU-konformmá válhattak. Sor került a magyar toloncegyezmény felülvizsgálatára, valamint megvalósíthatósági tanulmány készült amely a Schengeni Információs Rendszer által támasztott jogi, informatikai és gyakorlati feladatokat foglalta össze Magyarország számára. Ezzel párhuzamosan egy képzési terv is elkészült a SIS alkalmazásában jártas szakemberek felkészítésére. A tisztségviselők képzése során a Határőrség, a Rendőrség, a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal, a Vám- és Pénzügyőrség valamint Ügyészség állományából összesen mintegy 1600 fő továbbképzése valósult meg a kábítószeres illegális kereskedelem; illegális gépjármű-kereskedelem; a pénzmosás; az értékelő-elemző munka a

- kábítószerek, a gépjárművek illegális kereskedelme és a pénzmosás, valamint a harc az illegális emberkereskedelem és a prostitúció ellen témakörökben.
2. Jogalkalmazók idegen nyelvi képzése: - országos szinten mintegy 3300 rendőr, vámos, határőr, ügyész menekültügyi szakember és köztisztviselő képzésére került sor angol, francia, olasz, német nyelveken, illetve a szomszédos országok nyelvein (orosz, román, horvát, szerb, szlovák, török). Az általános és szakmai nyelvi képzés jellege kommunikáció orientált volt, kibővíve szakmai szituációkkal és szókinccsel.
 3. A határellenőrzés megerősítése (külső és belső határok kialakítása):- az alprojekt magába foglalta az uniós szakértők által készített hatástanulmányt (Feasibility Study), amely egy átfogó informatikai rendszer megvalósítását célozta a határokon történő illegális tevékenységek jobb ellenőrzése, és a határokon átnyúló „nemzetközi” szervezett bűnözés elleni küzdelem érdekében.
 4. Határforgalmi ellenőrzésben használt eszközök beszerzése: - az uniós és a magyar szakértők a határellenőrzési rendszer átvizsgálását követően javaslatokat és ajánlásokat dolgoztak ki a szükséges technikai fejlesztésekre vonatkozóan (elsősorban a hamis és hamisított okmányok felderítéséhez, a teherszállító-és egyéb gépjárművek határon történő ellenőrzéséhez).

Az **1998. évi országprogram** az 1997-es szerves folytatása volt. A program célkitűzései a határőrizet megerősítése, a határőrizeti rendszer fejlesztése, elsősorban célozva a zöldhatár-ellenőrzés hatékonyságának fokozását, valamint a mobilitás, illetve a mélységben végzett ellenőrzés kiterjesztését, a rendőrség felkészítése a szervezett bűnözés elleni hatékonyabb harcra, valamint fejlesztés a bevándorlás és a menekültügy területén voltak.

Részei:

1. Intézményfejlesztés és szakmai képzés a határokon átnyúló szervezett bűnözés elleni harc területén: - a projekt twinning formájában valósult meg. A képzés olyan ismereteket foglalt magába, mint a speciális operatív technikák alkalmazása, beépülés a bűnöző szervezetekbe és azok bomlasztása, speciális eszközök használata, a számítógépes bűnözéssel kapcsolatos ismeretek, fedett nyomozók képzése. Az intézményfejlesztés a megfelelő háttér kialakítására irányult. A projekt végrehajtásában az Egyesült Királyság (Nemzeti Bűnügyi hírszerző Szolgálat – NCIS) által delegált „hosszú távú” szakértő vezetésével Németország, Franciaország, Hollandia és Olaszország is részt vett konkrét képzési feladatokat lebonyolító „rövid távú” szakértők biztosításával.
2. Intézményfejlesztés és szakmai képzés a menekültügy és a migráció területén: - a projekt szintén twinning formájában valósult meg. Az intézményfejlesztés az intézményi és adminisztratív kapacitás a menedékkérők és menekültek kezelésére vonatkozó, az 1951-es Genfi Egyezményrel és más nemzetközi jogintézményekkel harmonizáló eljárásokkal és a jogalkalmazással összhangban való fejlesztése, a menedékkérőkkel és a menekültekkel foglalkozó hatóságok és szervezetek EU-konform struktúrájának és együttműködésének megteremtésére irányult. A szakmai képzés a menedékkérőkkel és menekültekkel foglalkozó, azokkal kapcsolatba kerülő tisztviselőket érintette. A projekt végrehajtásában német szakértő vezetésével Hollandi és Dánia is részt vett.
3. Eszközbeszerzés a határőrizeti rendszer fejlesztésére: - a projekt elsősorban a vízi határszakaszok ellenőrzésére alkalmas járőr motoros hajók és a zöldhatár ellenőrzésére kialakított hőkamerás járművek, korszerű személyi felszerelés, fedett műveletek végrehajtását elősegítő kommunikációs eszközök és gépjárművek beszerzését segítette.
4. Egységes adatfeldolgozási rendszer kialakítása a határellenőrzés számára: - a projekt elsősorban a határőrség távközlési hálózatának rekonstrukcióját célozta meg, mindenekelőtt a román, a jugoszláv és részben a horvát határszakaszok vonatkozásában. A kommunikációs rendszer a nagy mobilitású, EU-konform határőrizeti és határellenőrzési rendszer működését segítette elő.

Az **1999. évi országprogram** elsősorban beszerzési projektekből áll, kiegészülve egy az Igazságos és hatékony menekültstátus-elbírálás (befogadás) ellátás rendszerének bevezetése

célkitűzésű twinning-program megvalósításával. A beszerzések és beruházások a következő fejlesztési célkitűzések szerint történtek: zöldhatár-őrizeti- és rendészeti eszközök beszerzése a rendészeti szervek részére, határőrség, BÁH, rendőrség és a Belügyminisztérium informatikai fejlesztése, a rendőrségi fogdák és a menekültügyi szervek épületinfrastruktúrájának fejlesztése. A program legfőképp a határőrizeti rendszer fejlesztéséhez és a szervezett bűnözés elleni harcra szükséges eszközök beszerzésére indított projekteket tartalmazta, ezen kívül az 1998-as program eredményeire támaszkodva folytatta a jogalkalmazó tisztségviselők nyelvi és informatikai képzését, valamint a migrációs politika gyakorlat alapján történő átszervezést. Az 1999-es országprogram keretében indított twinning a migrációs politika új alapokra helyezését célozta meg. A szakmai tapasztalatszerzés során a menekültek fogadásában nagy gyakorlattal rendelkező országokból érkező szakemberek ismertették az uniós gyakorlatot; valamint workshopok és szemináriumok, továbbá tanulmányutak megszervezésére került sor. A twinningben Svédország és Hollandia voltak az uniós partnerek.

A szakmai képzések az 1998-as program keretében indított szervezett bűnözés elleni harc twinning eredményeire támaszkodtak. A SIS-hez történő csatlakozás gyakorlati előfeltétele a felkészült szakembergárda, ezért a SIS nyelvi és informatikai képzésben részesültek az érintett jogalkalmazó szervek szakemberei, különös tekintettel a NEBEK munkatársai.

A **2000. évi országprogram** a „Schengen-kompatibilis határforgalmi-és határőrizeti rendszer kiépítése” címet viselte és az előző programokban megkezdett határőrizeti eszközfejlesztések folytatása volt, amely a zöldhatár-ellenőrzés hatékonyságának növeléséhez, a járőrszolgálat biztonságos szállításához, a korszerű okmány-ellenőrzéshez szükséges. A cél a határőrség korszerű eszközökkel való ellátása volt, mivel a szervezett bűnözés ellen folytatott harcban a határőrség felelős a zöldhatár-ellenőrzésért és bizonyos nyomozások lefolytatásáért. A modernizáció révén a teljes jövőbeni külső határszakaszokon az ellenőrzés egységes eszközökkel végezhető.

A **2001. évi országprogram** általános célja a Schengen-acquis elvárásainak hatékony módon történő megvalósítása volt, a program a „Határőrizeti Rendszer Megerősítése” (Filter system twinning) címet viselte. A twinning program fő céljai a következők voltak:

1. a határőrizeti rendszer további megerősítése oly módon, hogy a leendő külső határokon az illegális migráció és a határokon átnyúló bűnözés elleni küzdelem és megelőzés hatékonyabban megvalósuljon, az ellenőrzés és a jogalkalmazó szervek közötti együttműködés javításával.
2. Speciális szakmai képzések biztosítása 100 okmányszakértő és 50 összekötő tiszt részére.
3. Átfogó humán erőforrás stratégia gyakorlati alkalmazásának kidolgozása a BM érintett szerveinél.

A **2002. évi országprogram** (a program megvalósítása még tart)

A program a Schengeni Információs Rendszerhez történő csatlakozáshoz szükséges országos rendszerek fejlesztéséhez biztosít támogatást. A program keretében többek között az alkalmazási software beszerzése és a jelenleg működő magyar adatbázisok rendszerintegrációjára kerül sor. A projekt magában foglalja a rendszer biztonsági szintjének jelentős emelését is. A projekt kedvezményezettjei a BM, a BÁH, a rendőrség és a határőrség.

A **2003. évi országprogram**: (a program megvalósítása még tart)

A program a következő három fő tartalmi elemből áll:

1. A szervezett bűnözés elleni küzdelem megerősítését célzó projekt-dokumentum a rendőrség informatikai, valamint eszközparkjának korszerűsítését célzó beszerzéseket és fejlesztéseket tartalmazza a Korrupció Elleni Központ Egység, a Pénzügyi Nyomozó Egység, valamint a Központi Kábítószer-szolgálat részére. Célkitűzés továbbá a Központi Tanúvédelmi Szolgálat és a határon átnyúló rendőri intézkedéseket támogató egység infrastrukturális háttérének fejlesztése is.
2. A határőrség bevetés-irányítási rendszer alapjainak továbbfejlesztése, a már meglévő elemek egy

rendszerbe történő integrálása kiemelt prioritás.

3. Egyes rendőrségi fogdák rekonstrukcióját tartalmazza a harmadik projekt. Ezáltal humánusabb és az uniós gyakorlatnak megfelelő, ahhoz közelítő körülményeket biztosítva a fogva tartottaknak.)

A Belügyminisztérium kidolgozta a *Schengeni acquis* teljes körű alkalmazását előkészítő, a „Schengeni csatlakozásra történő felkészüléshez kapcsolódó feladatok hatékony végrehajtásáról” szóló programot, mely kapcsán a szükséges szervezeti intézkedések is megkezdődtek. A Schengeni felkészülést támogató uniós forrás – a Schengen Alap – fogadásának előkészítése érdekében született meg az Alap felhasználásához szükséges intézményi felkészülésről szóló 2303/2003. Korm. Határozat és jött létre az ún. Schengen projekt szervezet. (A *Schengen Alap* elnevezésű támogatás három éves időtartamra terjed ki, és összesen 147,9 millió Euró pénzügyi támogatást jelent Magyarország számára. Az Európai Unió elsősorban a külső határ védelmével kapcsolatos fejlesztéseket jelölte meg elsődleges prioritásként az Alap támogatásainak felhasználására). A Schengen projekt szervezet feladata többek között azon szükséges fejlesztések áttekintése és egységes keretbe foglalása, amelyeket a Schengeni *acquis* teljes körű alkalmazásának időpontjáig akár kiegészítő fejlesztésként, akár pedig teljes egészében meg kell valósítani. Így pontosan meghatározható, mely fejlesztések valósulhatnak meg a Schengen Alap felhasználásával, melyek hazai költségvetési forrásokból. A munka elsősorban az alábbi négy fő fejlesztési területre terjed ki:

Külső határok őrizetének megerősítése, pl.:

- Zöldhatár-őrizet technikai támogatása,
- Kapcsolattartási Szolgálati Hely kialakítása a külső és belső határon,
- Integrált határrendszert biztosítása a külső határok mentén,
- Létszámfejlesztés stb

Ellenőrzési képesség fokozása az adatszolgáltatási képesség növelésével, pl.:

- A schengeni elvárásoknak megfelelő adatcserét lehetővé tevő fejlesztések a hazai és nemzetközi együttműködési kapacitás növelésére,
- Integrált határrendszert biztosítása az adatszolgáltatási kapacitás megerősítésével,
- Dublinet rendszer akadálytalan működéséhez szükséges feltételek (hardver és szoftver) megteremtése,
- Nemzeti vízumrendszer fejlesztése,
- Fejlesztés az egyszerűbb és gyorsabb idegenrendészeti ügyintézés érdekében,
- Biometria azonosítók bevezetése

A mélységi ellenőrzés hatékonyságának növelése pl.:

- Bevetési feladatok támogatása,
- Integrált határrendszert biztosítása a mélységi ellenőrzésben,
- A belső és külső határok körzetében rendőrkapitányságok szervezeti és technikai fejlesztése a határőrizet új rendszeréből adódó rendőrségi feladatok teljesítése érdekében,
- Légi rendszert fejlesztése.

Nemzetközi bűnügyi együttműködési képesség és kapacitás fokozása pl.:

- Bűnügyi feladatok végrehajtásának megerősítése, a bűnügyi és felderítő szakterület nyomozói állományának szakmai továbbképzése a Határőrségnél,
- A terrorfelderítés és elhárítás szervezeteinek felzárkóztatása a működéshez szükséges technikai feltételek korszerűsítése útján,

A Schengen Alap és a hozzákapcsolt hazai források biztosítják a megfelelő felkészülést a schengeni csatlakozásra, azonban a Schengeni típusú határőrizeti rendszer működtetésére további uniós forrásokra lesz szükség a 2007-2013 közötti időszakra.

3. Migráció

Az elmúlt időszakban az Európában végbement politikai és társadalmi változások gyakran fegyveres harcokat és olyan más krízishelyzeteket is magukban hordoztak, amelyek következtében százezrek kényszerültek elhagyni otthonukat, hazájukat. Mindezek mellett a bevándorlási lehetőségek fokozatosan csökkentek, így sok potenciális bevándorló a menedékjog segítségével kívánt tartózkodási jogcímet szerezni. A globalizált világban minden eddiginél egyszerűbbé vált a nagy távolságok leküzdése. Az üldöztetéstől a jobb élet reményéig számos ok által motivált migrációs mozgások keretében világszerte emberek milliói váltak ezen vándorlás részeseivé. A migráció globalizálódása következtében Európában az elmúlt egy évtized során korábban soha nem tapasztalt számú migráns jelent meg.

Magyarország – az Európai Unió tagállamaival és a többi csatlakozó állammal egyetértésben – elismeri a rendezett, legális migrációból fakadó gazdasági és társadalmi előnyöket, de a leghatározottabb fellépést sürgeti a jogellenes migrációhoz kapcsolódó jelenségek ellen. Ismert tény, hogy ma már jól szervezett, kiterjedt nemzetközi hálózattal rendelkező bűnözői csoportok vesznek részt az illegális migráció különböző fázisainak előkészítésében és lebonyolításában. Az illegális migránsok nem csak jogellenes cselekmények elkövetői, hanem az embercsempészek áldozatai is.

A tagállamok felismerték, hogy a legális migráció kezelése és az illegális migráció elleni fellépés hatékonyságának növelése érdekében az összehangolt nemzeti intézkedéseken túl, közös európai megközelítésre, áttekinthető szabályozásra, közös migrációs politikára van szükség.

Az új idegenrendészeti törvény tartalmazza azokat a rendelkezéseket, amelyek a Schengeni rendszer alkalmazását teszik lehetővé. A beutazással kapcsolatos szabályok terén teljes mértékben átvette a közösségi normák fogalmi elemeit és feltételrendszerét, beleértve a beutazás és tartózkodás akadályát jelentő közrendi és közbiztonsági előírásokat is. A törvénybe beépültek azok a rendelkezések is, amelyek az egységes közösségi vízum kibocsátását teszik majd lehetővé a Magyar Köztársaság illetékes szervei számára a csatlakozást követően. A törvény az illegális bevándorlás és az illegális munkavállalás visszaszorítása érdekében szigorúbb szabályokat tartalmaz mindazokkal szemben, akik ezeket a nem kívánatos jelenségeket valamilyen módon előidézik, illetve elősegítik. (pl. beutazási feltételekkel nem rendelkező külföldit szállítanak vagy szabálytalanul tartózkodó külföldit engedély nélkül foglalkoztatnak stb.). A külföldiekre vonatkozó rendészeti szabályok a minimálisra szűkítik a személyes szabadság korlátozásával járó intézkedéseket, egyúttal lehetőséget adnak arra is, hogy a hatóságok eredményesebben tudjanak fellépni a jogellenesen hazánkban tartózkodó külföldiekkel szemben.

A jogszabályok gyakorlati alkalmazásából fakadó tapasztalatok, valamint a

területre vonatkozó közösségi joganyag folyamatos bővülése ugyanakkor indokolják a folyamatos felülvizsgálatot és a jogszabályok időnkénti módosítását.

Az ún. mélyeségi ellenőrzésről szóló Schengeni normáknak megfelelően a belügy-, pénzügyminiszter és a szociális és családjogi miniszter 2002. májusában együttes utasítást (2/2002. BM-PM-SZCSM együttes utasítás) adott ki az illegális migráció és az ahhoz kapcsolódó más jogellenes cselekmények komplex mélyeségi ellenőrzésének kialakítására és működtetésére, amelynek alapján 2002. július 1-től közös akciókban ellenőrizhetőek az illegális migrációval összefüggő tevékenységek.

Az idegenrendészeti eljárások háttérét biztosító, egységes idegenrendészeti nyilvántartási rendszer fejlesztése megkezdődött. Ez a rendszer egyebek közt alkalmas lesz a beutazási és tartózkodási tilalom alatt állókról történő majdani adatszolgáltatásra is a Schengeni Információs Rendszer (C-SIS) nemzeti rendszere (N-SIS) útján, természetesen a Tanácsnak a Schengeni acquis tényleges alkalmazására feljogosító döntését követően.

A második generációs Schengeni Információs Rendszer kialakításának kérdése: a Schengeni Információs Rendszer jelenlegi változatát legfeljebb 18 állam közötti adatcserére tervezték, így azonban nem teszi lehetővé további államok csatlakozását. A Bizottság ez év február 18-án jelentést nyújtott be a Tanácsnak és az Európai Parlamentnek a második generációs SIS kialakítása végett tett lépésekről. Amennyiben a SIS II.-beszerzés műszaki specifikációi készen lesznek, tájékoztatni fogják a tagjelölt országokat ezek tartalmáról, figyelembe véve a jogi kötelezettségeket is. A SIS II. fejlesztése kapcsán a jelentésben szereplő fő irányvonalak: az új rendszer fő jellemzőiként a rugalmasságot, a bővíthetőséget, az egységességet és a megbízhatóságot kell kiemelnünk. A rendszer kialakítása során a jellemző adatok tárolási helyének megfelelően *decentralizált és hibrid opciók* közötti választás lehetséges. A bizottsági szakértők a teljességgel centralizált, a strasbourgi központban megvalósuló adattárolást elvetették, megállapodtak viszont abban, hogy mindegyik lehetséges változat tartalmaz centralizált elemeket. Az említett *hibrid opció két változata* valósítható meg. Az egyik esetben a központi rendszer tárolja az eredeti adatbázist, a nemzeti interfész pedig az összes ott elérhető adat másolatát. A másik változat szerint a nemzeti interfészek nem tárolnak minden adatot, hanem alig többek egy átmenő interfésznel. A fentiek szerinti második generációs rendszer elkészültét 2006-ra irányozták elő, amikorra működőképpé válik és készen áll új tagok fogadására is. Így hazánk várhatóan 2007-ben fog csatlakozni hozzá.

2003-ban kezdte meg működését az új menekültügyi nyilvántartó rendszer, amely a nyilvántartási funkciókon túl számos, a hatósági ügyintézés egyszerűsítő tevé szolgáltatást (pl. típusiratok készítése) is biztosít, a statisztikai adatgyűjtést lehetővé tevő táblázatokon keresztül könnyíti meg az adatszolgáltatási kötelezettségek teljesítését.

A Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal munkatársainak felkészítése és továbbképzése a határőrizeti rendszer megerősítését célzó twinning program keretében folytatódott. (Lásd ott)

A Belügyminisztérium az Európai Bizottságtól 2003. elején kapott információk alapján kezdte meg a menedékkérők ujjnyomat-azonosítását végző európai rendszerhez, az EURODAC-hoz történő csatlakozás előkészítését. A Belügyminisztérium a 2002. elején üzembe helyezett számítógépes ujjnyomat-azonosító rendszer (az AFIS) szállítója által kidolgozott integrált megoldás megvásárlása mellett döntött, a meglévő rendszer funkcióinak az EURODAC csatlakozás képességével történő kibővítése útján. A rendszer felhasználó szervezete a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal, működtetője az AFIS-t is üzemeltető BM Bünyügyi Szakértői és Kutatóintézet (BSZKI). A szállító 2004. január végéig végezte el a szükséges implementálási feladatokat és 2004. február első két hetében az előzetes ütemterv szerint lezajlott a hivatalos tesztelés. Az EU TESTA titkosított

hálózatához a Miniszterelnöki Hivatal által működtetett Egységes Kormányzati Gerinchálózaton keresztül csatlakozik a Belügyminisztérium.

2003-ban megkezdődött a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal menekültügyi és idegenrendészeti szerveinél az AFIS táv-adatbeviteli és lekérdezési munkaállomások telepítése. A tenderkiírás és kiértékelés lezárult.

Az Európai Unió tagállamaiban benyújtott menedéjogi kérelem elbírálásáért felelős tagállam meghatározásáról szóló ún. Dublin II. rendelet értelmében létrehozásra kerülő információ-továbbító rendszer (DubliNet) magyarországi előkészítése a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal gondozásában jó ütemben haladt. Tisztázásra és rögzítésre kerültek a fő információs folyamatok, valamint elkészült az érintett személyek adatait kezelő nyilvántartó rendszer terve. A rendszer kialakításához szükséges főbb szoftver elemek és a kommunikációs mail-szerver már beszerzésre kerültek.

4. Rendőri együttműködés

2003. április 1-jén hatályba lépett a bűnüldöző szervek nemzetközi együttműködéséről szóló 2002. évi LIV. törvény, amely a Schengeni együttműködésben alkalmazandó határon átnyúló bűnüldözési együttműködés formái (pl. határon átnyúló figyelés, forrányomon üldözés, közös felderítő csoport alakítása, stb.) és eszközei (pl. technikai megfigyelés, videokonferencia, stb.) jogi hátterének megteremtésén túl, a 2000. május 29-én kelt, a büntetőügyekben való kölcsönös segítségnyújtásról szóló Egyezmény rendelkezéseivel való összhang megteremtését célozza. A 2003. április 1-jén hatályba lépett törvény által biztosított lehetőségeket a szervezett bűnözés elleni harcban történő együttműködésről szóló kétoldalú nemzetközi szerződések felülvizsgálatánál is megpróbáljuk érvényesíteni. A Schengeni csatlakozásra történő felkészülés keretében 2003. őszén megtörtént a rendőrség közbiztonsági állományának alapképzése.

Összegzésként, a fentieket figyelembe véve elmondhatjuk, hogy Magyarország jó úton halad a felé, hogy az Európai Unióba történő teljes integrálódása folyamatában sikerrel teljesíthesse az újabb hatalmas feladatot és a Schengeni térség tagja legyen.